

מקום הסיבוב הוא כעומד במקומו דמי, ואין הכרח לעמוד. ועי"ע שם טעם אחר בזה.

והנה יעויין בס' חסידים סי' תתקל שכתב בזה"ל, וכבר היו חכמים יושבים והיה אחד מהן בידו חומש, ועבר אחר ובידו ארבעה ועשרים ספרים לפניו ועמדו, וזה שבידו ספר לא עמד, העוסק במצוה פטור מן המצוה. ולא היה לו לעמוד בפני ספר וחכם, עכ"ל. ומבואר בזה דאף המחזיק חומש אי"צ לעמוד בפני ס"ת. [נדכל חיובו נלמד מק"ו מת"ח]. ולכאורה לפי"ז נמצא, דיש עצה לישוב בשעת ההקפות ע"י שיהיה אוחז חומש בידו, ואפילו שקדושתו אינה כקדושת ס"ת.

וביותר, דאף לגבי ספר תורה פסול, לא ברור הדבר, שיש עליו דיני קדושת ספר תורה. [עייין רמ"א יו"ד סי' רפב סעיף יח, ובט"ז ס"ק יב, ובערוה"ש סעיף ד, נוב"ק יו"ד עא, ופתחי תשובה סי' רצ א.]. ואם אמרינן דהמחזיק ס"ת פסול אינו צריך לעמוד מפני ספר תורה, כמו כן המחזיק בחומש לא יזדקק לעמוד מפני ספר תורה, וצ"ע.

ובאמת דיש לדון גם כשיושב עם ס"ת כשר, אמאי לא יתחייב להניח הס"ת מידו, ולעמוד לכבוד הספרי תורה האחרים. ולכאורה משמע כן מתשו' חיים שאל למרן החיד"א [ח"א סי' עא אות ב.]. דעי"ש שנסתפקו חכמי הישיבה, אדם שיושב וס"ת על ברכיו ועבר רבו "ואין מקום להניח הספר

תורה במקום שיושב שהוא צר ודחוק", אם מחוייב לקום מפני רבו עם הס"ת, או דלמא כיון שבקומו צריך להקים הס"ת אינו בדין. שנראה שהס"ת יקום מפני רבו, ועי"ש שמסיק, דבכה"ג אמרינן, אין תורה עומדת מפני לומדיה, ואי"צ לעמוד כשס"ת בידו, ומ"מ משמע שאילו היה אפשר להניח הס"ת במקום אחר, עדיין יש עליו חיוב עמידה לפני רבו.

ואולי היה מקום לחלק בין ס"ת המגולל בתוך ארון, שראוי הוא להיות מונח על גבי מושב, בלא שיאחזוהו, לבין ס"ת המגולל בעצי חיים, שאין ראויין כל כך להיות מונחין בלי שיאחזוהו. [ומכבוד הס"ת שיהיה יושב וס"ת בידו]. אכן אכתי אפשר להניחו על גבי הבימה באופן הראוי והמכובד, והיאך אחיזת הס"ת בידו, מתירה שלא לעמוד בשעת ההקפות, וצ"ע.

אלא דלפי"ז יש לידע בטעם מנהג העולם שכשקוראין בב' ספרי תורה, המגביה ס"ת ראשון, יושב כשס"ת בידו בשעה שמגביהין ס"ת שני. [ובאמת יש קהילות שנוהגין להניח הס"ת במקום המיוחד לו לאחר גלילתו, ואפשר דזהו יסוד מנהגן. ולכאורה אמאי לא יניחוהו במקום מושבו, ויעמוד בשעת הגבהת הס"ת]. ואפשר דכיון שבאותן קהילות, אין מקום מיוחד להניח את הס"ת, ועל הבימה אין ראוי להניחו, דשמא אי"ז מכבוד הס"ת להניחו על הבימה בלא שיקראו בו, או שעיי"כ קשה להגביה הס"ת השני. מוכרחין

עניני חנוכה

קעא. להניח החנוכיה על שולחן, אפילו באופן שהלהבה תהיה גבוהה

ובשעה"צ שם ס"ק ל כתב, דהא דאמרו דלכתחילה צריך להניח למטה מי' טפחים, יש כמה ראשונים דדחו זה מהלכה עיין בב"י וכן במאירי עי"ש, עכ"ד.

ועי"ע בא"ר שם שהביא בשם סדר היום שמצותה למעלה מעשרה עד יח' טפחים שכן גובה של מנורה יח' טפחים, ודחה דבריו. אכן כבר הביא בשערי תשובה ס"ק ח', בשם המחזיק ברכה, שכיון שהרי"ף והרמב"ם השמיטו הא דאמרינן צריך להניח למטה וכו', מסתמא דין חנוכה כסוכה ומבוי. וציין שכן כתב הרמ"ע בספר אלפסי זוטא. ועוד ציין בשם פוסקים שמצוה להניחה מעט למעלה משבעה טפחים, עי"ש.

ובספר ארחות רבנו [ח"ג עמ' ו] ציין שמרן הקה"י זי"ע היה מניח נרות החנוכה על שולחן, באופן שהיה גבוה יותר מי' טפחים.

ובאמת יעויין באגרותיו [קריינא דאגרתא ח"א קפו.] שנסתפק במה שאמרו מצוה להניחה פחות מעשרה טפחים, אם זה קאי על הלהב או על המנורה. [ואם נימא דזה קאי על המנורה פעמים שהשולחן אינו גבוה עשרה טפחים. אלא דאיהו מצדד טפי לומר דזה קאי על הלהב.] ועי"ע בזה בתשובות ודנהגות ח"ב סי' שמב,

לאחוז הס"ת ביד, ושוב אי"צ לעמוד בשעת הגבהת הס"ת השני, וצ"ע בכל זה.

ומ"מ אם נימא דאי"ז מכבוד הס"ת שיניחוהו באיזה מקום כדי לעמוד, יש לומר, דמה שהובא בספר חסידים שהאוחז חומש בידו אינו צריך לעמוד, זהו דוקא באופן שאין נמצא שלחן לפניו, ואין מקום מכובד הראוי להנחת החומש, ומשו"ה הוא נחשב לעוסק במצוה, אבל בגוונא שיש לפניו מקום מכובד הראוי להניח עליו את החומש, אין היתר שלא לעמוד מפני חכם או ספר תורה ע"י אחיזה בחומש.

קעא. איתא באו"ח סי' תרעא סעיף ו, מניחו למעלה מג' טפחים, ומצוה להניחו למטה מי' טפחים. ואם הניחו למעלה מי' טפחים יצא. ובמשנ"ב שם, ס"ק כז, דאיכא פרסום הנס טפי כשהוא למטה, דדבר העשוי לאור, אין דרך להניחה כל כך למטה. [וממילא מוכח שעושה זאת לפרסם הנס.] ועי"ש שהביא מהא"ר דמה שאין העולם נוהרין בזה, הוא משום שסומכין על המרדכי שכתב, דעכשיו שהורגלו להניח בפנים אין קפידא בזה, ועי"ש דמסיק, אכן הטור סתם בזה, ומשמע דס"ל דאין לחלק בזה וכן נוהגין כל המדקדקים כמש"כ בב"י, עי"ש בכל דבריו.